Dodatek do „Głosu Wąbrzeskiego" Wąbrzeźno, dnia 12 marca 1936 r.

ROLNIK

Nr. 9 DODATEK POŚWIĘCONY SPRAWOM ROLNICZYM ORGĄN T.R.P. Rok IV

KOMUNIKATY T.R.P.

KOMUNIKAT NR. 8.

Generalnym błędem zaobserwowanym we wszystkich wogóle powiatach w zakresie produkcji drobiu są nieodpowiednie pomieszczenia dla drobiu, kurniki za ciasne, brudne, nieodpowiednio przewietrzane itd.

W związku z tem, Pomorska Izba Rolnicza wszczęła przed dwoma laty akcję propagandową stawiania kurników ze słomy prasowanej. Kurnik taki jest bardzo praktyczny, ciepły, suchy i co najważniejsze tani. Kurnik taki o rozmiarze 6 metrów na 3 metry, kosztuje w zależności od warunków terenowych, około 150 zł.

Kółka Rolnicze, któreby sprawą tą zainteresowały się winny zwracać sie do Izby Rolniczej w Toruniu ul. Sienkiewicza 10. Izba wyśle dla zainteresowanych dokładne wskazówki, jak należy się zabrać do budowy takiego kurnika. Pozatem Izba poda, czy i na jakich warunkach mogłaby wypożyczyć prasę do robienia płyt ze słomy na budowę kurnika.

Panów Prezesów Kółek prosimy sprawą tą zainteresować się. Zaznaczamy, iż w Izbie Rolniczej jest również do nabycia broszurka p. Szydłowskiego pt. Jak budować tani kurnik z płyt słomianych, kosztuje ona 60 groszy oraz 20 groszy na przesyłkę, razem 80 gr.

KOMUNIKAT NR. 9.
ROLNICZA NARADA GOSPODARCZA W TORUNIU

W dn. 19 lutego odbyła się w Toruniu wielka narada gospodarcza, zwołana do Torunia przez Pomorskie Towarzystwo Rolnicze. W auli Urzędu Wojewódzkiego zgromadzili się prezesi Towarzystw Rolniczych Powiatowych, członkowie Zarządu Głównego PTR. członkowie prezydjum wojewódzkich sekcji Osadniczej i Ziemiańskieq, oraz członkowie Komisji Ekonomiznej Izby Rolniczej.

Na naradę przybyli jako goście, kierownicy urzędów II instancji z p. Wojewodą Kirtiklisem na czele. Udział w obradach wzięli pp. naczelnicy Wydz. Wojewódzkiego, dyrektor Izby Skarbowej Kossjor, dyrektor Lasów Państwowych inż. Chwalibogowski, naczelnicy wydziałów Dyrekcji dyrektor Banku Polskiego Narbutt, przedstawiciel starosty krajowego p. radca Jagalski, inspektor wojewódzki, przedstawiciel p. Kuratora Polaka dyrektor Kolei Państwowych p. inż. Dobrzycki, posłowie i Senatorowie rolnicy z Pomorza i inni.

Obrady przedpołudniowe zagaił prezes p. Czarliński, witając i wyjaśniając w krótkich słowach cel narad. Część pierwszą przedpołudniowych obrad poświęcono zagadnieniom lokalnym bolączek rolnictwa, których załatwienie leży w kompetencji władz II instancji. Popołudniowa część narad przeznaczona została na omówienie i uzgodnienie stanowiska reprezentantów rolnictwa pomorskiego, jakie zajmą na wielkiej naradzie gospodarczej, zwołanej przez Wicepremjera p. Kwiatkowskiego w ostatnich dniach lutego br. do Warszawy.

W części przedpołudniowej poszczególne zagadnienia referowali uczestnicy Zjazdu: po każdym punkcie rozwijała się długa dyskusja po której obecni przedstawiciele władz wyjaśniali poszczególne sprawy i przyjmowali do wiadomości postulaty rolnicze. Sprawy samorządowe referowali p. Lewicki, administracji lasów państwowych p. Główczewski, sprawy skarbowe p. Januszewski obrotu towarowego opłat rzeźnych, targowych, mostowych itd. p. Prądzyński. Dalej sprawy przymusu kominiarskiego, legalizacja wag i opłat za dozór kotłów referowali p. Kaleta, kwestję administracji dróg wodnych p. Grabski, szkolnictwo p. Malinowski, zagadnienia bezpieczeństwa p. Mitwiński, i zagadnienia osadnicze i komunikacyjne p. Rząsa. Po każdym punkcie wywiązywała się dyskusja, w której brali udział wszyscy prawie obecni.

Obrady popołudniowy zagaił p. prezes Czarliński, o godz. 16.30. Jako pierwszy zabrał głos prezes Izby Rolniczej p. Donimirski, omawiając zagadnienie przygotowania należytego materjału do Narady Gospodarczej, zwołanej przez Wicepremjera Kwiatkowskiego. Obrady te miały za zadanie ustalić zgodne stanowisko rolnictwa pomorskiego w stosunku do najważniejszych zagadnień gospodarczych. Z kolei nastąpiły długie obrady nad czterema grupami zagadnień. Zagadnienie rynku pieniężnego referował p. Hulewicz, sprawę obciążeń rolniczych p. prezes Czarliński, problem obrotu towarowego p. dr Goldman, dyrektor Oddziału Centrali Rolników w Gdańsku i w końcu p. naczelnik mgr Głębowicz z Izby Rolniczej. Długa dyskusja po każdym z tych punktów wyczerpała do głębi najistotniejsze zagadnienie pomorskie.

W trakcie obrad o godzinie 19-tej zebrani wysłuchali nadawanego przez radjo zainstalowane w sali obrad.

przemówienia p. Ministra Rolnictwa Poniatowskiego, wygłoszonego na plenum Sejmu. Obrady zakończono późnym wieczorem.

KOMUNIKAT NR. 10.

WSZYSTKIE KÓŁKA ROLNICZE WINNY ZAABONOWAĆ „KŁOSY" ABONAMENT ZBIOROWY.

Dotychczas się zdarza, iż w Kółku Rolniczem nikt nie abonuje Kłosów, w takich wypadkach członkowie Kółka Rolniczego, winni się złożyć razem i zaabonować Kłosy dla Kółka, na ręce prezesa Kółka, czy też sekretarza lub referenta oświatowego.

Jest to dlatego rzecz ważna, iż Centrala PTR. od szeregu Kółek otrzymuje zapytania, czy to w sprawie poszczególnych roślin, jak np. czunizyn, czy kapusty pastewnej, czy też w sprawie hodowli itp.

Niestety w ramach biuletynu P. T. R. nie możemy umieszczać długich artykułów, lecz jedynie możemy dawać najważniejsze komunikaty i wskazówki, a interesujących się poszczególnemi sprawami fachowemi odsyłać musimy do Kłosów. **„Abonament Kłosów kosztuje:**

rocznie	10,00 zł.
półrocznie	5,50 zł.
kwartalnie	3,00 zł.
miesięcznie	1,00 zł.

Adres Redakcji Kłosów jest następujący: **Toruń ul. Sienkiewicza 10**

Jak więc widzimy, abonament roczny jest dość niski a przy zbiorowym abonamencie wypada jeszcze taniej. Np. gdy Koło liczy 20 członków, to jak każdy da 50 gr. razem wyniesie 10 zł. i już można na cały rok abonować dla Kółka Kłosy.

KOMUNIKAT NR. 11.

PREZES SEKCJI OSADNICZEJ P. T. R. P. RZĄSA W WARSZAWIE W SPRAWIE ART. 16 I OSADNIKÓW ANULACYJNYCH.

W dniu 12 II. br. interwenjował pomimo szeregu pism P. T. R. i starań osobistych ponownie osobiście prezes p. Rząsa, w sprawie wydania rozporządzenia wykonawczego do art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzplt. z dnia 24 10 1934 r. Dz. U. R. P. nr. 94 poz. 842. i postulatów osadników anulacyjnych w Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych u p. Naczelnika Michalskiego, który przyrzekł załatwić rozporządzenie wykonawcze do art. 16. pod który według jego zdania będzie można też osadników anulacyjnych podciągnąć.

Niezależnie od tego tych osadników anulacyjnych, którzy posiadają p i s m a stwierdzające, że w p ł a t a 10,000, m. na morgę była uiszczona nie jako kaucja ale jako 1/3 wartości osady i mają takie dowody, skłonne jest Ministerstwo specjalnie wziąć pod uwagę i szczególnie pilnie rozpatrzyć.

Ministerstwo stoi na stanowisku, iż ci osadnicy anulacyjni, którzy wpłacili 10,000 mk. na 1 morgę magd. rzeczywiście jako ⅓ część ceny kupna, — otrzymali poświadczenie na piśmie, iż wpłacono kwota wynosi 1/3 części ceny kupna. Otóż wnioski tych osadników poparte odpowiednicmi dowodami na piśmie mogą być przychylnie rozpatrzone.

Dalej jednak Ministerstwo stwierdza, że większość osadników anulacyjnych wpłacała 10,000 mk. na morgę nie jako 1/3 część ceny kupna lecz jedynie jako kaucję. Dlatego też tym ostatnim wpłacone sumy zostały przeliczone według ogólnie obowiązującej ustawy waloryzacyjnej i ci będą prawdopodobnie mogli skorzystać z ulg przewidzianych w art. 16.

KOMUNIKAT NR. 12.

MEMORJAŁ W SPRAWIE ART. 16 DO P. MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH ZA POŚREDNICTWEM URZĘDU WOJEWÓDZKIEGO POMORSKIEGO.

Dnia 14 lutego br. został ponownie przesłany memorjał w sprawie art. 16 za pośrednictwem Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego do p. Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, a ponadto p. Wojewoda w obecności p. Naczelnika Ceceniowskiego przyjął prezesa p. Rząsę, który przedstawił stan osadniczy i zaniepokojenie spowodowane zwłoką wydania rozporządzenia wykonawczego do art. 16 sprawy osadników anulacyjnych i przydział kontyngentów buraczanych.

P. Wojewoda przyrzekł poprzeć postulaty w Ministerstwie Rolnictwa i Reform Rolnych.

Przypominamy, że nasze starania w sprawie art. 16, były ustawicznie czynione, o czem nasze komunikaty w biuletynie Nr. 4 z roku 1935 poz. 126 nr. 11 z 1935 r. poz. 438 i inne donosiły, jednakowoż jeżeli w najbliższym czasie rozporządzenie wykonawcze nie ukaże się do art. 16. to należy sądzić, że P. Minister przeleje swe prawa na p. p. w o j e w o d ó w i osadnicy zmuszeni będą wnosi podania wprost do P. Ministra Roln. i Ref. Rolnych w Warszawie. Sprawę tę ostatecznie wyjaśnimy w biuletynie na 1 kwietnia.

KOMUNIKAT NR. 13.

Możność otrzymania pożyczki na zakup ziemniaków rakoodpornych.

Pomorskie Towarzystwo Rolnicze donosi, że w związku z obowiązkiem uprawy ziemniaków rakoodpornych, możliwe będzie otrzymanie kredytu. Zasady obowiązujące dla tych kredytów są następujące:

1) kredyty udzielane będą bezpośrednio gospodarstwom rolnym, posiadającym grunty zarażone rakiem ziemniaczanym, względnie nieposiadającym takich gruntów, lecz zakupującym elity, lub oryginalne sadzeniaki odmian rakoodpornych, celem dalszej reprodukcji dla terenów zagrożonych tą chorobą.

2) wysokość kredytu na 1 q ziemniaków nie może przekraczać 8 zł. ogólna zaś wysokość kredytu dla gospodarstwa ponad 50 ha nie powinna przekraczać kwoty potrzebnej do nabywania ziemniaków w ilości niezbędnej do obsarzenia jednej szóstej części gruntów ornych gospodarstwa.

3) Kredyt udzielany będzie na termin 9-miesięczny i spłata kredytu w żadnym wypadku poza ten okres wybiegać nie może.

4) Kredyt udzielany będzie w formie dyskonta weksli odpowiadającym wymaganiom Banku Polskiego, na weksle z wystawienia pożyczkobiorcy na zlecenie Państwowego Banku Rolnego z poręką najmniej 2 majątkowo, odpowiedzialnych osób, lub ubezpieczeniem hipotecznem. Składane przez pożyczkobiorców weksle będą z terminem 6-cio miesięcznym. Po upływie tego terminu automatycznie podlegać będą prolongacie na dalszy okres 3 miesięcy, za uprzedniem złożeniem nowych weksli zamiennych.

Dalsza prolongata weksli nie jest przewidziana i udzielana nie będzie z czem zaciągający pożyczkobiorcy kredyt winni się bezwzględnie liczyć.

5) Kredyt będzie bezprocentowy, jedynie w razie konieczności pośredniczenia w rozprowadzeniu kredytu instytucja nie może pobierać od rolników więcej niż 3% w stosunku rocznym.

6) Podania o kredyt należy składać do Państwowego Banku Rolnego w Grudziądzu (dla 3 powiatów nadmorskich do Gdyni) przez Pomorską Izbę Rolniczą. Przyczem nadmienia się że pożyczkę otrzymać będą mogli jedynie ci, którzy należycie bez zwłoki zeszłoroczny kredyt uregulowali.

KOMUNIKAT NR. 14.

Kredyt na zakładanie sadów handlow. w PBR. w Grudziądzu. Na skutek starań donosimy, że Państwowy Bank Rolny w Grudziądzu na terenie działalności swojego oddziału posiada przydział w sumie 5.000 zł. na prowadzenie kredytów na zakładanie sa-

dów handlowych. Powołując się na nasz biuletyn Nr. 1 z dnia 1. 1. 1936 r. poz. 32, w którym nawołujemy do zakładania sadów podajemy zainteresowanym rolnikom warunki kredytu udzielanego przez Państwowy Bank Rolny w Grudziądzu.

1) korzystać z kredytu mogą wyłącznie dobrze wywiązujący się ze swych zobowiązań rolnicy, którzy zakładają w nadchodzącym sezonie, sad na przestrzeni conajmniej pół ha o odpowiednim dla danego terenu doborze odmian.

2) Kredyt może obejmować wartość drzewek, koszt przewozu koleją, koszt pomocy technicznej przy wytyczaniu terenu i dozoru sadzenia, przyczem koszt pomocy technicznej nie może być kredytowany wyżej jak 20 groszy od drzewka.

3) termin kredytu 3-letni. Spłata kredytu w czterech półrocznych ratach przy płatności 1-szej raty po upływie 1 i pół roku.

4) oprocentowanie kredytów będzie 2 i pół proc. w stosunku rocznym ponad każdoczesną stopę dyskontową Banku Polskiego, czyli obecnie pożyczkobiorcy płaciliby odsetki w wysokości 7 i pół w stosunku rocznym.

5) Kredyt udzielany będzie na podkład weksli z wystawienia pożyczkobiorcy z żyrami dwóch osób majątkowo odpowiedzialnych, wzgl. zamiast żyrantów może służyć hipoteka kaucyjna na dobrem miejscu.

Kredyt udzielany będzie w tej formie, że sumą z uzyskanej pożyczki, po potrąceniu należytych odsetek i kosztów, Bank będzie pokrywał należność odnośnej szkółki za dostarczone pożyczkobiorcy drzewka, a to na podstawie przedłożonych rachunków ze strony szkółki, jak i oświadczenia ze strony pożyczkobiorcy, że wymienione w fakturze drzewka otrzymał.

Wnioski o kredyty winny być składane za pośrednictwem Pomorskiej Izby Rolniczej w Toruniu ul. Sienkiewicza 10.

Spis majątków

podlegających w roku bieżącym przymusowemu wykupowi na cele parcelacji rolnej

W myśl rozporządzenia rady ministrów z dnia 7 lutego br. ogłoszonego w Dzieniku Ustaw R. P. nr. 11 z dn. 15 lutego br. w roku bieżącym będą przymusowo wykupione na cele parcelacji rolnej następujące obszary na terenie województw: warszawskiego, łódzkiego, lubelskiego, wileńskiego, nowogrodzkiego, wołyńskiego, tarnopolskiego, lwowskiego, poznańskiego i pomorskiego.

W WOJ. WARSZAWSKIEM:

w pow. błońskim: 300 ha z nieruch. Młochów i Młochód A.;

w pow. błońskim, łowickim, skierniewickim i sochaczewskim: 400 ha z nier. Kurdwanowo. Grabowszczyzna, Hunim, Bolimowska Wieś, Radziwiłłów, Cukiernia w Guzowie, Guzów-Irena, Stare Wiskitki, Ulaski, Rożynów, Wola, Sokule i Ruda.

w pow. ciechanowskim: 50 ha z nieruch. Malużyn i 300 ha z nieruch. Łopacin:

w pow. grójeckim: 100 ha z nier. Jastrzębia:

w pow. lipnowskim: 100 ha z nieruch. Steklinek i Kijaszkowo-Kijaszkowiec, 100 ha z nier. Kikoł miasto;

w pow. makowskim: 200 ha z nieruch. Czarnostowo i Czarnostowo Polesie B.;

w pow. mławskim: 43 ha z nieruch. Szydłowo;

w pow. płockim: 150 ha z nieruch. Nadółki;

w powiecie płońskim: 200 ha z nieruch. Kiełki-Lachowiec i 100 ha z nieruch. Drozdowo;

w powiecie prasznyskim: 45 ha z nieruch. Kamień A. B. i 170 ha z nieruch. Rzęgnowo;

w pow. rawskim: 100 ha z nieruch. Mała Wieś i 56 ha z nieruch. Wola Chojnata;

w pow. rypińskim: 200 ha z nier. Kotowe;

w pow. skierniewickim: 150 ha z nieruch. Zalesie A. B.;

w pow. sochaczewskim: 180 ha z nieruch. Młodzieszyn-Łaźnia;

W WOJ. ŁÓDZKIEM:

w pow. kaliskim: 50 ha z nieruch. Brudzew i Bolimów i 55 ha z nieruch. Sobocin i Chotynin;

w pow. kolskim: 250 ha z nieruch. Obałki, Wietrzychowice i Naczachowo;

w pow. konińskim: 442 ha z nieruch. Lad;

w pow. łęczyckim: 75 ha z nieruch. Grabów, 50 ha z nieruch. Ner i 50 ha z nieruch. Sławęcin;

w pow. piotrkowskim: 100 ha z nieruch. Lubiatów i Zakrzew;

W WOJ. LUBELSKIEM:

w pow. garwolińskim: 100 ha z nieruch. Maciejowice i Tarnów;

w pow. hrubieszowskim: 100 ha z nieruch. Masłomęcz, 150 ha z nieruch. Kozodawy i Czumów oraz 100 ha z nieruch. Tuczapy;

w pow. krasnostawskim: 329 ha z nieruch. Siedliska;

w pow. lubelskim i tomaszowskim: 300 ha z nieruch. Mełgiew-Podzamcze Mełgiew - Jacków, Mełgiew - Trzeciaków, Mełgiew-Pustki, Kotlice, Honiatycze i Honiatyczki;

w pow. puławskim: 150 ha z nieruch. Celejów i Klimontowice;

W WOJ. WILEŃSKIEM

w pow. dziśnieńskim: 105 ha z nieruch. Konstantynów A. i 120 ha z nieruch. Józefowo, Puciacin i Ponizowo.

W WOJ. NOWOGRÓDZKIEM

w pow. szczuczyńskim: 125 ha z nieruch. Żołudek i 200 ha z nieruchomości Dziembrowo;

w pow. słonimskim: 100 ha z nieruch. Byteń;

w pow. stołpeckim: 365 ha z nieruch. Mir.

W WOJ. WOŁYŃSKIEM

w pow. horochowskim: 200 ha z nieruch. Zwiniacze część Południowa;

w pow. kostopolskim: 379 ha z nieruch. Stępań;

w pow. kowelskim: 200 ha z nieruch. Rewuszki-Turczysk;

w pow. łuckim: 150 ha z nieruch. Duże-Berezołupy;

w pow. łuckim i rówieńskim: 200 ha z nieruch. Chocin, Las Moczulański, Stara Czetwernia i Sławatycze;

w pow. sarneńskim: 1.300 ha z nieruch. Dąbrowice i Dąbrowice - Zaleszany;

w pow. brzeżańskim: 300 ha z nieruch. Burdyłów;

w pow. czortkowskim i trembowelskim: 400 ha z nieruch. Rydoduby, Białobożnica i Wierzbowiec;

w pow. podhajeckim: 175 ha z nieruch. Szwejków;

w pow. skałackim: 180 ha z nier. Borki Małe i 500 ha z nieruch. Okno, Touste i Bilitówka;

W WOJ. TARNOPOLSKIEM

w pow. tarnopolskim: 175 ha z nieruch. Borki Wielkie i 100 ha z nieruch Draganówka;

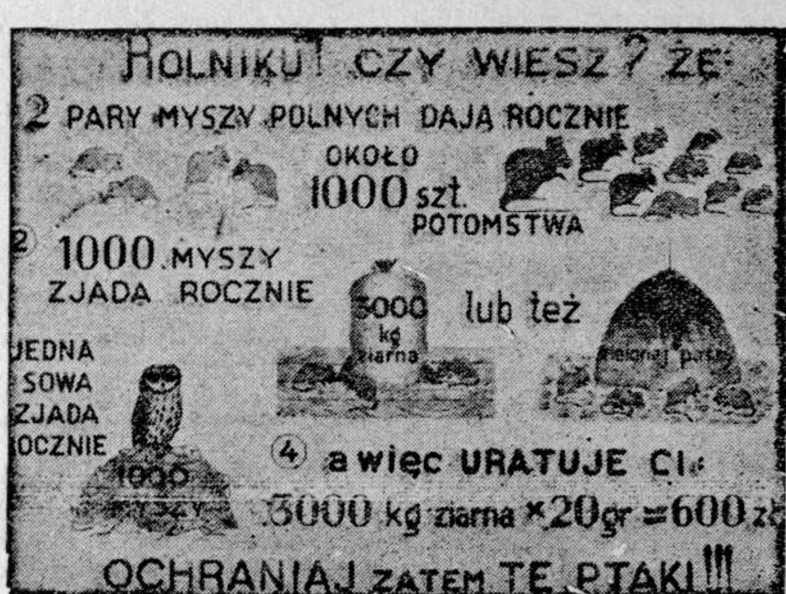
w pow. zaleszczyckim: 600 ha z nie-

ruch. Bedrykowce i Dobrowlany i 580 **ha** z nieruch. Uhryńkowce;

w pow. zbaraskim: 100 ha z nieruch. Stryjówka i Kretowce i 250 ha z nieruch. Medyń;

w pow. zborowskim: 600 ha z nieruch. Olejów, Hukałowce, Łopuszany Bzowica, Harbuzów, Manajów, Monilówka, Białokiernica i Białogłowy;

(dalszy ciąg nastąpi)

Rolnik powinien oszczędzać sowy!

Sytuacja rolnictwa na Pomorzu w lutym

W sprawozdaniu Pomorskiej Izby Rolniczej o stanie rolnictwa Pomorskiego w miesiącu lutym 1936 r. czytamy, że na rynku zbożowym w porównaniu z miesiącem ubiegłym nastąpiła nieznaczna poprawa. W pierwszej połowie miesiąca ceny zbóż utrzymywały się naogół na niezmienionym poziomie, natomiast w drugiej połowie zaznaczyła się wyraźna tendencja zwyżkowa, szczególnie mocno przy końcu miesiąca lutego.

Ceny wszystkich zbóż w porównaniu z przeciętną miesiąca stycznia — zwyżkowały. Notowania pszenicy z 18,37 podniosły się na początku miesiąca do 19,62 zł. przy końcu miesiąca. Ceny owsa i jęczmienia zwyżkowały o około 1 zł na kwintalu, ceny żyta o 40 gr. Zwyżka ta stoi w związku z kurczeniem się zapasów będących w posiadaniu rolników.

Na rynku produktów hodowlanych ceny utrzymywały się naogół na poziomie cen notowanych w miesiącu styczniu, z wyjątkiem cen cieląt i trzody chlewnej, które przy końcu lutego obniżyły się przy cielętach o 7 zł., a przy trzodzie chlewnej o 4 zł. na kwintalu.

Produkty nabiałowe wykazały na rynkach lokalnych pewną zwyżkę cen masła w stosunku do okresu ubiegłego.

W SPRAWIE PRZEJMOWANIA GRUNTÓW PRZEZ SKARB PAŃSTWA ZA DŁUGI

Na jednem z ostatnich posiedzeń Sejmu w czasie bieżącej sesji budżetowej poseł Wincenty Hyla zgłosił projekt ustawy w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1935 roku o przejmowaniu na własność państwa gruntów za niektóre należności pieniężne.

Z ważniejszych artykułów projektu posła Hyli wymienić należy art. 3 który dopuszcza do przejmowania gruntów bez względu na to, czy posiadają uregulowaną hipotekę, czy nie. Natomiast przy hipotece uregulowanej grunty mają być przejmowane bez względu na stopień pierwszeństwa hipotecznego.

Art. 18 zaś zarządza, że wszczęcie egzekucji na przejmowanie nieruchomości nie wstrzymuje postępowania, celem przejęcia tych gruntów. Wreszcie poprawki posła Hyli zmierzają do skrócenia terminów.

O POLSKIE PLACÓWKI NA POMORSKICH NIZINACH NADWIŚLAŃSKICH

Pomorskie niziny nadwiślańskie znane są powszechnie z dobrych łąk oraz wysoko wartościowej hodowli bydła, pozwalającej na prowadzenie dochodowego przemysłu przetwórczego mleka. Hodowcom bydła rasowego przynoszą poważne dochody wytwórnie serów, których produkcja wzrasta stale dzięki dobroci wytworów i zawartości w nich wysokiego odsetka tłuszczu. Największa serownia pomorska w Mątwach produkuje sama rocznie ca 70 tysięcy kilogramów sera tylżyckiego.

Opinja społeczna Pomorza zainteresowała się ostatnio możliwością powołania na nizinach nadwiślańskich do życia polskiej serowni. Ze względu na to, że istniejące tam dwie serownie — w Mątwach i Zajączkowie — znajdują się w rękach niemieckich z punktu widzenia interesów polskich projekt założenia polskiej placówki gospodarczej na nizinach nadwiślańskich należy powitać z uznaniem i wyrazić przekonanie, że myśl i projekt przerodzą się niezadługo w realny czyn. Wzmacnianie bowiem polskiego stanu posiadania na Pomorzu jest nakazem dobrze pojętego obowiązku obywatelskiego.

SZYBKOŚĆ ZWIERZYNY.

W kołach myśliwych bardzo często się dyskutuje na temat szybkości zwierzyny. Zdania są podzielone i już wiele zadatków przegrano, na temat, kto jest szybszy: zając czy lis, jeleń czy sarna. Szybkość nie może być ustalona w normalny sposób, ponieważ zasadnicze elementy, konieczne do ustalenia szybkości brakują. Jeden z bardzo wytrwałych leśniczych, który długie lata spędził na ścisłej obserwacji zwierzyny, doszedł do ustalenia szybkości niektórych zwierząt. Przyjął on mianowicie 30 jednostek dla obliczenia szybkości zajaca, dalsze ustalił następująco: 36 dla królika, 40 dla sarny, 60 dla jelenia. Szybkości lisa i dzikiej świni — nie udało się ustalić.